

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**DE LEGE. ET OBITER DE LIBERTATE CHRISTIANA
ASERTIONES THEOLOGICAE, AD PROMOVENDAM
studiorum renouationem Anni 1573. in disputationem
proposenda in Archiepiscopali Collegio Societatis ...**

**Broich, Willem von dem
Lupsius, Johann**

Moguntiae, 1573

Legis diuinæ tradendæ quæ fuerit necessitas, & quæ sit natura. Cap. 9.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46889](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46889)

sis, leges sanctæ cedant. Et ubi hæsitatur, aut ubi hæsitacione sublatâ, otium et tempus datur, in re alioqui satis gravâ, ad eundem est tamē legislator aut princeps, qui legis sententiam exponat, vel legem relaxet, siue dispenset: præsertim cum verissime dicatur, quem in propria causa cæcutire.

80. *ATQVE* hoc demum dispensare, non dissipare est, quando certa & gravi de causa decernitur huic homini non expedire, aut in tali negotio non oportere, communē legē sequi.

81. *DE* humana sermo est. Nam quod ad legem naturalem attinet, solus auctor naturæ, aut certè cui peculiariter vices suas commiserit, dispensandi (si quæ dispensatio sit) facultatem habet; quemadmodum & in diuina de qua nunc agendum est, siue veterè, siue nouo.

*Legis diuinæ tradendæ quæ fuerit necessitas,
& quæ sit natura. Cap. 9.*

82. *DIVINA* lex, & aternæ, & naturali, & humanæ adiecta, præter ingentis Dei amoris, curæq; singularis erga genus humanum argumentum euidentissimum, cuius san- quog; habuit non obscuram, nunc indagandam.

83. *SI* homo ad morem cæterorum animantium, aut sensu vitæ, carentium, à Deo opt. max. in suum finem dirigeretur: præter aternam legem alia nulla fuisset opus; sed quoniam sic eum agi oportebat, ut se etiam ipse ageret, impressa est menti eius constantissima rerum agendarum regula, quam legem naturalem dixim? Quæ quidem sufficere potuisset, nisi difficilis esset rudioribus quæ hominum maxima pars est, accommodatio vniuersalis præ nunciati ad tot tamq; diuersa negotia: nisi et Deus vellet homines, saltem aliquos, in inueni- enda veritate, & rectè diiudicatione exercere: nisi plurimi cupiditatibus suis abducti, ad rationis intus loquentis voces obsurdescerent. Hinc ergo leges humanæ.

84. *SED* quid? humana ratio in multis labitur & deficit; non enim omnem peccati turpitudinem rescindit, quia non potest pro omnibus delictis iustas exigere poenas; quod si facere contendat, & bona tollat plurima, & utilitatem vehementer impediatur publicam: ad recessus animi & cordis occulta non penetrat: in disquisitione veritatis plerumq; si non aberrat, hæsitat, maxime in contingentibus siue fortuitis & singularibus: æquitatis & iustitiæ indeclinabilibus non semper insistit: vix ad summum veræ beatitudinis finem non perducit, quia facultatem eius excedit.

85. *OPVS* igitur fuit homini lege immaculata, peccati cuius suis deformitatem exci-

uente: *fideli, cui sine dubitatione crederetur, cui sine formidine fideretur: ueram paruulis, hoc est, insipientibus, & uiam ciuitatis habitaculi ignorantibus, sapientiam praestante, dirigente scilicet ad ultimum beatitudinis aeternae finem.*

86. *HÆC est, quæ diuina & domini lex dicitur, cuius naturam hisce ferè uerbis complecti licet: Ratio diuinitus accepta, uerbo uel scripto tradita, omnia uitia cohibens, actus quoscunq; humanos, siue intus in animo lateant, siue foris se prodant, ad aeternam beatitudinis finem certissimè dirigens.*

87. *SED hæc ratio (ut antea dictum) gradatim ijt, nec repentè conscendit ad summum. Seruabatur istud temporibus Euangelij, uenturo Messia, qui omnia in omnibus suo aduentu adimpleret, omnia perficeret, introductione melioris spei, melioribus promissionibus, planioribus plenioribusq; mandatis, uinctione spiritus abundantissima.*

Lex uetus bona, Cap. 10.

88. *PRÆCESSIT ergo lex Moysi, tanquam pædagogus in Christo, præparans ad subsequituram perfectionem, per Christum conferendam, eandem varijs imaginibus sapientum oculis subiiciens, & apertis etiam uerbis promittens; ut ad illius amorem & desiderium hominum animos accendret.*

89. *QVOD igitur dictum est ab Apostolo, Nihil ad perfectum adduxit lex, si ita accipias, quasi nihil omnino suos ad eam promouisse significetur, uehementer falleris: Sin uerò, nemini absolutam perfectionem contulisse; nihil uerius.*

90. *SED num statim malum, quod non optimum? nullius gradus, quod non summi? nullius ordinis, quod non primi?*

91. *IMMO uero nisi, quod D. Dionysius dixit, Gradus esse in bonis, uerum fuerit, ut alia alijs sint meliora, alia alijs minus bona; nihil erit optimū, nihil summū, nihil primum.*

92. *BONVM haud dubie est, quicquid rationi peccatum auersanti consentit, quod facit lex, concupiscentiam ad peccatum pellicentem ac quadam ratione trahentem, prohibens. Bonum, quod omne malum, peccatum dico, omnis generis uetat, Ideoq; inimicus & osor peccati Apostolus, Condelector, ait, legi secundum interiorem hominem.*

93. *IDEM ubi id maxime sibi propositum habet, ut commendat gratiam, quam ferè legi obijcit, ne quis inde erroris occasionem acciperet, Lex (quærit) peccatum est? & respondens*